

Використання електронного навчання у професійній підготовці майбутніх педагогів

Кізім Світлана Степанівна,

**Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла
Коцюбинського, доцент кафедри інноваційних та інформаційних
технологій в освіті**

Однією з основних умов оновлення системи освіти є вирішення фундаментального питання – підготовки педагогів. Професійна підготовка майбутніх педагогів засобами інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) передбачає здобуття ним повноцінної вищої освіти, можливість перепідготовки, тобто охоплює всю освітню систему в цілому. Подальше використання й розвиток ІКТ та мережевих технологій є необхідною умовою динамічного розвитку електронного навчання в цілому.

Електронне навчання (англ. e-learning) – використання електронних засобів масової інформації та ІКТ в освіті [1, 2].

Електронне навчання включає в себе всі форми технологій освіти та викладання, а також мультимедіа навчання, технології розвитку навчання (англ. – TEL); розміщені на комп'ютері: інструкції (англ. CBI), навчання (англ. CBT); комп'ютерно (автоматично) згенеровані інструкції або консультації (англ. CAI); інтернет-навчання (англ. IBT); веб-навчання (англ. WBT); онлайн-освіту, віртуальну освіту через віртуальні середовища навчання (англ. VLE) (віртуальні середовища також називають платформами навчання), мобільне навчання (англ. M-learning) та цифрові освітні проекти[1-3].

Підвищення якості професійної підготовки майбутніх педагогів в умовах впровадження електронного навчання вбачається через інтеграцію технологій та засобів орієнтованих на задоволення потреб учасників навчально-виховного процесу в режимах онфлайн та он-лайн.

Впровадження електронного навчання у професійну підготовку

майбутніх педагогів у вищих навчальних закладів (ВНЗ) обумовлює побудову та функціонування інформаційно-освітнього середовища (ІОС), яке здатне забезпечити ефективність та гнучкість навчального процесу, широке використання інформаційних ресурсів, суттєво розширює можливості традиційних форм навчання, а також можливість створення нових ефективних форм навчання в умовах компетентнісного підходу. Сукупність засобів ІКТ (апаратні, програмні та інформаційні компоненти) використовуються для реалізації навчального процесу в межах функціонування ІОС.

Викладачами кафедри інноваційних та інформаційних технологій в освіті Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського здійснюється наповнення ІОС, яке трансформується як під впливом глобальної освітньої мережі, так і під впливом нових педагогічних технологій і педагогічних програмних засобів. Воно відкрите для підготовки студентів будь-якого фаху. Завдяки особистій співтворчості відбувається процес оновлення, поповнення ресурсів у середовищі, створення нових ресурсів, що забезпечує збагачення особистостей. Таке середовище виступає як «динамічна система, що становить собою цілісну сукупність освітніх ситуацій, які змінюють одна одну» [4, с.6].

Прикладом засобів електронного навчання, що є складовими компонентів ІОС і здатні реалізувати зміст навчальних дисциплін у відповідності до потреб формування професійної компетентності виступають електронні навчально-методичні комплекси (ЕНМК). Вони здатні забезпечити підвищення ефективності професійної підготовки, насамперед через інтерактивність, самостійність, мультимедійність, що є необхідною умовою в процесі опрацювання навчального матеріалу. Використання ЕНМК у професійній підготовці майбутніх педагогів має відповідати логічному, послідовному викладу навчального матеріалу: мета, орієнтири, зміст, шляхи розв'язання поставлених завдань, зворотний зв'язок, оцінка результатів навчальної діяльності, що забезпечує формування єдиного комплексу знань, навичок, умінь, досвіду для професійної діяльності .

Одним із важливих підходів у процесі створення ЕНМК є поступове збільшення обсягу та складності інформації починаючи від основних понять до цілісності вивчення теми, збільшення обсягу теоретичного матеріалу, висвітлення та постановка завдань професійного спрямування, які сприяють формуванню професійної компетентності майбутніх педагогів.

Наведемо для прикладу структуру електронного навчально-методичного комплексу з дисципліни: «Комп'ютерна графіка за адресою http://ito.vspu.net/ENK/2014-2015/ENMK_komp_graf/index.html:

I блок – методичний, складається з анотації та методичних рекомендацій для користувача та викладача; державний стандарт з дисципліни або навчальна програма, тематичний план і робоча програма.

II блок – навчальний, складається з теоретичної частини, що містить: матеріали лекцій, лабораторні роботи, додаткові навчальні матеріали, словник і глосарій, електронний практикум та практичну частину.

III блок – контроль знань: контроль успішності, тести, самостійна робота, практичні завдання, питання до екзамену, тести, роботи студентів.

IV блок – література: основна, додаткова, Інтернет-джерела.

Кожний студент одержує вільний доступ до навчальних матеріалів, незалежно від часу і місця знаходження має змогу виконувати різні види навчальних робіт, результати виконання яких фіксуються в електронному журналі. Таким чином виконуючи самостійну роботу, аналізуючи власні результати, студент демонструє рівень сформованості професійної компетентності.

Важливим чинником у професійній підготовці майбутніх педагогів за умов впровадження електронного навчання є використання сервісів Веб 2.0, оскільки вони дозволяють майбутнім фахівцям не лише подорожувати по мережі, але і спільно працювати, розміщувати у мережі текстову та медіа інформацію. Перехід студентів на рівень учасників мережевої спільноти надає можливість не тільки ефективно впроваджувати ІКТ у професійну педагогічну діяльність, а й дозволяє розширити світогляд майбутніх педагогів; оволодіти

вміннями спілкування у мережі Інтернет; організовувати міжособистісну взаємодію; співпрацювати у групі; систематично підвищувати рівень загальнокультурної, технологічної й інформаційної компетентності.

Складовим компонентом ЕНМК з навчальної дисципліни виступають блоги. Нині популярним сервісом для ведення освітніх блогів є Blogger. Платформа дозволяє не тільки публікувати повідомлення, але й налаштовувати зовнішній вигляд блогу, додавати до нього інформаційні ресурси, що забезпечує зручність та компактність освітнього сайту.

Розглянемо приклад блогу за адресою <http://svitlanakizim.blogspot.com>, який об'єднує низку технічних можливостей Bloggera.

У процесі викладання навчальної дисципліни «Комп'ютерна графіка» нами використовується даний блог. Він може бути використаний для самостійної роботи студентів, підготовки викладача до занять, самоосвіти студентів, викладача та організації практичної роботи на занятті.

Даний блог можна розглядати як варіант особистого освітнього простору викладача та засіб для організації спільної діяльності певної групи студентів, середовищем для організації навчальних ситуацій. Блог містить короткі записи (пости) тимчасової значущості, відсортовані у зворотному хронологічному порядку (останній пост зверху), які містять особисті думки студентів та матеріали автора. Найбільш цікавим для викладача та групи студентів є інтерактивність блогів, тобто можливість розміщення викладачем навчальної інформації у будь-якому вигляді, яку студенти та інші відвідувачі можуть використовувати, поліпшувати, коментувати та оцінювати.

Використання засобів електронного навчання, описаних вище, в процесі професійної підготовки майбутніх педагогів в умовах електронного навчання забезпечує :

- створення умов для поетапного переходу до нового рівня освіти на основі інформаційних технологій;
- поширення використання ІКТ в освіті;
- формування банку педагогічної інформації (нормативно-правової,

науково-методичної, методичної та ін.)

– ознайомлення студентів, педагогічних працівників з досвідом інноваційної діяльності педагогів-новаторів;

– підготовку студентів здатних ефективно використовувати в навчальному процесі засоби ІКТ.

Висновок. Використання електронного навчання в процесі професійної підготовки майбутніх педагогів, на наш погляд, сприяє формуванню й розвитку професійної компетентності майбутнього педагога, забезпечує здатність до аналізу, оцінки й інтеграції досвіду роботи в сучасному інформаційному середовищі; прагнення до розвитку особистих творчих якостей студента; удосконалення способів інтеграції навчальних матеріалів, тобто є інноваційними підходами у модернізації професійної підготовки майбутніх педагогів.

Список використаних джерел

1. Вебстер Ф. Інформаційне суспільство / Вебстер Ф. // Теорії інформаційного суспільства. – Cambridge: Routledge, 2002. – Р. 255 – 266.

2. Driscoll M. Psychology of Learning for Instruction / M. Driscoll, N. Heights // MA: Allyn & Bacon. – 2000. – 273 p. 86 ISSN 1028-9763. Математичні машини і системи, 2015, № 3

3. Cross J. Informal Learning [Електронний ресурс] / J. Cross // May, 2003 (Retrieved on October 15, 2004). – Режим доступу: <http://www.internetttime.com/Learning/The%20Other%2080%25.htm>.

4. Зайцева О. Г. Проектирование и реализация учебной информации в образовательном пространстве современного вуза на основе принципа интеграции: дис. канд. пед. наук / О. Г. Зайцева. – Ставрополь, 2002. - 171 с.